

Kunta- ja alueosasto

Valtionosuusuudistuksen valmisteluryhmä, 7. kokous

Aika 26.3.2024 klo 14.05-16.15

Paikka Mariankatu 9, nh. Ylijäämä ja Teams

Osallistujat selvityshenkilö Arto Sulonen, VM puheenjohtaja
finanssineuvos Markku Nissinen, VM
neuvotteleva virkamies Jussi Lammassaari, VM
finanssiasiantuntija Unna Heimberg, VM
lainsäädäntöneuvos Kirsi Hyttinen, VM
budjettineuvos Tanja Rantanen, VM
finanssineuvos Filip Kjellberg, VM
finanssiasiantuntija Lauri Piirainen, VM
ylivohtaja Eeva-Riitta Pirhonen, OKM
erityisasiantuntija Ville Heinonen, TEM, poistui kello 15:45.
kuntatalousasioiden johtaja Sanna Lehtonen, Kuntaliitto, poistui kello 16:00.
erityisasiantuntija Olli Riikonen, Kuntaliitto
Mikko Valtakari, MDI, asiakohta 2.
erityisasiantuntija Teija Kauhanen, VM sihteeri

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Hyväksyttiin esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja. (Liite 1.)

2. Työllisyysmäärärahojen käytön alueelliset erot

Mikko Valtakari /MDI, esitteli työllisyysmäärärahojen käytön alueellisia eroja selvittäneen hankkeen johtopäätöksiä. Työllisyyspalveluiden käytössä ja asiakaskohtaisissa menoissa on merkittäviä aluekohtaisia eroja. ELY-keskuskohtaisia maksatusosuuksia tarkasteltaessa suurimmat suhteelliset erot ELY-keskusten välillä ovat työvoimakoulutuksessa, palkkatuen käytössä elinkeinoelämälle sekä starttirahan käytössä. Tutkimuksessa tehdyn regressioanalyysin perusteella alueelliset erot työllisyysmäärärahoilla hankituissa palveluissa selittyvät monilta osin alueen väestön demografian, asiakkaiden tunnistettujen palvelutarpeiden sekä asiakkaiden työllistymispotentiaalin perusteella. Tärkeitä selittäviä demografisia tekijöitä palvelujen käytön eroille ovat

väestön ja työnhakijoiden ikärakenne ja koulutustausta, sekä pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten ja ulkomaalaisen väestön osuus.

Merkittiin tiedoksi esittely ja käyty keskustelu.

3. TE-palveluiden rahoitus

Jatkokeskustelu 7.2.2024 käydylle keskustelulle

Valtiovarainministeriön finanssiasiantuntija Unna Heimberg esitteli TE-uudistuksen rahoitusmallin muutostarpeita osana valtionosuusjärjestelmän uudistamistyötä. Valmisteluryhmä ei tunnistanut mittavia muutostarpeita etenkään, kun mallin toimivuudesta ei ole käytännön kokemusta. Uudistamistyössä olisi kuitenkin tarkasteltava valtionosuusjärjestelmän rakenteen ja kriteereiden toimivuutta yhtenä kokonaisuutena myös TE-uudistus huomioiden. Tämä tarkoittaisi sitä, että lähtökohtaisesti päällekkäinen työttömyyskriteeri olisi poistettava ja ikäryhmäkriteerin mukaiset ikäluokat tulisivat yhdenmukaistaa.

Merkittiin tiedoksi esittely ja käyty keskustelu.

4. Veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvaus

Lähetekeskustelu

Valtiovarainministeriön finanssineuvos Markku Nissinen esitteli veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausten taustoja ja vaihtoehtoisia tapoja kompensatioiden käytännön toteuttamiseksi.

Kunnallisveroperusteiden vähennysten vaikutus kuntien kunnallisveropohjassa tai verotulokertymässä on korvattu kunnille täysimääräisesti vuodesta 2003 alkaen hallitusohjelmien linjausten mukaisesti. Vuosina 2010 - 2022 kuntien verotulomenetysten vuosittainen muutos on vaihdellut suuresti (10 milj. euron ja lähes 400 milj. euron välillä). Sote-uudistuksen yhteydessä tehtyjen verotuksellisten muutosten johdosta kompensatiotarpeet ovat jatkossa aikaisempaa pienempiä. Tästä huolimatta kompensatioiden kokonaismäärän on arvioitu nousevan vuoteen 2028 mennessä yli 1 mrd. euroon.

Nykyisellään kompensatioihin liittyy joitakin ongelmia: Kompensatio on vuosittain muuttumaton (vanhojen kompensatioiden osalta), koska korvauksen määrä mitoitetaan sekä koko maan tasolla että kuntakohtaisesti poikkileikkausvuoden tasolle pysyvästi. Samalla korvaus jää valtionosuuden indeksikorotuksen ulkopuolelle. Kompensaation euromäärä muodostaa

merkittävän osan valtionosuuden maksatuksesta, jolloin iso osa maksettavasta rahoituksesta jää ilman vuosittaisia korotuksia.

Lisäksi nykyinen kompensatiomenettely ei ota huomioon maan sisäisen muuttoliikkeen vaikutuksia. Kompensatiotarve ei kuitenkaan ole kuntakohtainen vaan koskee ensisijaisesti verovelvollista.

Näiden seikkojen vuoksi kuntien valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa on tarkasteluun otettava myös veromenetysten korvausten asema osana järjestelmää.

Merkittiin tiedoksi esitys ja käyty keskustelu.

5. Muut esille tulevat asiat ja seuraavassa kokouksessa käsiteltävät asiat

Seuraava kokous on 10.4.2024 kello 9:00 - 11:00.

Valmisteluryhmän kokous 20.5.2025 pidetään tavanomaista pidempänä ajoittuen kello 11:00-16:00 välille. Kokous on Kuntaliiton tiloissa.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16:15.

Liitteet / Bilagor

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja